FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT JEAN MISCHO

fremsat den 16. november 2000 [1]

1. Denne præjudicielle sag drejer sig om en »negativ konflikt« mellem nationale lovgivninger. Konflikten er opstået på grund af, at belgiske og nederlandske sociale sikringsinstitutioner anlægger en forskellig fortolkning af udtrykkene »delvis arbejdsløse« og »helt arbejdsløse« i artikel 71, stk. 1, litra a), nr. i) og ii), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (herefter »forordningen«), som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983, og som ajourført på tidspunktet for de faktiske omstændigheder [2].

I — De relevante retsregler

2. De relevante fællesskabsretlige regler med henblik på besvarelsen af de præjudicielle spørgsmål findes i forordningens artikel 13 og artikel 71, stk. 1, litra a), nr. i) og ii).

3. Artikel 13 har følgende ordlyd:

»1. Med forbehold af artikel 14c er de personer, der er omfattet af denne forordning, alene undergivet lovgivningen i én medlemsstat. Spørgsmålet om, hvilken lovgivning der skal anvendes, afgøres efter bestemmelserne i dette afsnit.

2. Med forbehold af artikel 14-17:

a) er en person, der har lønnet beskæftigelse på en medlemsstats område, omfattet af denne stats lovgivning, selv om han er bosat på en anden medlemsstats område, eller den virksomhed eller arbejdsgiver, der beskæftiger ham, har sit hjemsted eller sin bopæl på en anden medlemsstats område

1 — Originalsprog: fransk.

2 — EFT 1971 II, s. 366. Forordning (EØF) nr. 2001/83: EFT L 230, s. 6.

b) [...]«

4. Forordningens artikel 71, stk. 1, litra a), nr. i) og ii), bestemmer:

»Arbejdsløse arbejdstagere, som under deres seneste beskæftigelse var bosat i en anden medlemsstat end den kompetente stat, modtager ydelser efter følgende regler:

a) i) grænsearbejdere, der er delvis eller periodisk arbejdsløse i den virksomhed, hvor de er beskæftiget, modtager ydelser efter lovgivningen i den kompetente stat, som om de var bosat på denne stats område; disse ydelser udbetales af den kompetente institution

ii) grænsearbejdere, der er helt arbejdsløse, modtager ydelser efter lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område de er bosat, som om de under deres seneste beskæftigelse havde været omfattet af denne lovgivning; disse ydelser udbetales af bopælsstedets institution for denne institutions regning.«

II — Faktiske omstændigheder

5. Det fremgår af forelæggelseskendelsen og af hovedsagens akter, at R.J. de Laat, der er nederlandsk statsborger, bor i Nederlandene sammen med sin familie. I tiden fra den 1. december 1994 til den 30. november 1996 var han beskæftiget som driftsleder hos Amstelstad Belgium i byen Bree (Belgien). På det sidstnævnte tidspunkt ophørte dette beskæftigelsesforhold. Han blev derefter — med virkning fra den 2. december 1996 — genansat som vinduespudser for Amstelstad Belgium i henhold til en arbejdsaftale om deltidsbeskæftigelse i 13 timer om ugen.

6. Den nederlandske institution Bestuur van het Landelijk instituut sociale verzekeringen (herefter »LISV«) har oplyst, at Amstelstad Belgium i den pågældende periode havde økonomiske vanskeligheder, men ikke ønskede at skille sig af med R.J. de Laat, som i øvrigt genoptog sin fuldtidsbeskæftigelse for Amstelstad Belgium fra februar 1997.

7. Den forelæggende ret har oplyst, at R.J. de Laat den 30. november 1996 indgav

ansøgning til LISV om en arbejdsløshedsydelse i henhold til den nederlandske Werkloosheidswet (lov om obligatorisk arbejdsløshedsforsikring, herefter »WW«) i anledning af hans delvise arbejdsløshed fra den 2. december 1996.

8. LISV afslog ansøgningen i henhold til forordningens artikel 71, stk. 1, litra a), nr. i), og henviste R.J. de Laat til den kompetente belgiske institution, idet LISV anså ham for delvis arbejdsløs. Der fandtes således en tilknytning til beskæftigelseslandet i form af en arbejdsaftale om deltidsbeskæftigelse, som var indgået mellem R.J. de Laat og Amstelstad Belgium, og R.J. de Laat kunne derfor ikke gøre krav på en arbejdsløshedsydelse i Nederlandene, som var hans bopælsland, men hørte under beskæftigelseslandets lovgivning, i det konkrete tilfælde belgisk lovgivning.

9. R.J. de Laat havde også ansøgt den kompetente belgiske institution om en såkaldt »indkomstgaranti-ydelse«, idet han gjorde gældende, at han fra den 2. december 1996 var tvunget til at arbejde på deltid hos sin arbejdsgiver.

10. Den kompetente belgiske institution afslog ansøgningen med den begrundelse, at R.J. de Laat efter belgisk ret og, ifølge institutionens opfattelse, efter forordningens artikel 71, stk. 1, litra a), nr. ii), måtte betragtes som en helt arbejdsløs grænsearbejder, der dermed var omfattet af lovgivningen i bopælslandet, i det konkrete tilfælde i Nederlandene.

11. R.J. de Laat påklagede ikke den kompetente belgiske institutions afgørelse, men han anlagde sag til prøvelse af LISV's afgørelse. Arrondissementsrechtbank te Roermond (Nederlandene) (herefter »den forelæggende ret«) har stillet følgende præjudicielle spørgsmål på baggrund af de divergerende afgørelser fra henholdsvis den kompetente belgiske og nederlandske institution og på grund af, at retten finder det tvivlsomt, hvordan udtrykkene »delvis arbejdsløse« og »helt arbejdsløse« i forordningens artikel 71, stk. 1, litra a), nr. i) og ii), skal fortolkes.

III — De præjudicielle spørgsmål

»1) Har det betydning for besvarelsen af spørgsmålet om, hvorvidt en grænsearbejder er delvis arbejdsløs og dermed i henhold til bestemmelsen i artikel 71, stk. 1, litra a), nr. i), i forordning nr. 1408/71 skal ansøge om en ydelse fra den kompetente medlemsstat, eller er helt arbejdsløs og dermed i henhold til bestemmelsen i artikel 71, stk. 1, litra a), nr. ii), i forordning nr. 1408/71

skal ansøge om en ydelse fra den medlemsstat, hvor han er bosat, om den pågældende arbejdstager efter national ret i den kompetente medlemsstat eller den medlemsstat, hvor han er bosat, må betragtes som delvis eller helt arbejdsløs, eller skal begreberne delvis eller helt arbejdsløs udfyldes, således at de får et ensartet, fællesskabsretligt indhold?

2) For det tilfælde, at kvalifikationen efter national ret har betydning, hvilken kvalifikation skal der da lægges vægt på, når bedømmelsen efter den kompetente medlemsstats ret og bedømmelsen efter den medlemsstats ret, hvor arbejdstageren er bosat, fører til forskelligt resultat?

3) Såfremt kvalifikationen efter national ret ikke har betydning, og begreberne delvis og helt arbejdsløs skal udfyldes, således at de får et ensartet, fællesskabsretligt indhold, hvilket kriterium skal da lægges til grund herfor?

4) Skal det herved tillægges afgørende betydning, om der fortsat består en tilknytning til beskæftigelseslandet, og hvilke betingelser skal da, i bekræftende fald, være opfyldt, for at der kan være tale om en sådan tilknytning? Foreligger der en sådan tilknytning,

a) når der består en konkret udsigt til, at arbejdstageren genoptager arbejdet hos den tidligere arbejdsgiver, eller

b) når arbejdstageren fortsat arbejder i det samme land, men i ringe omfang?

5) Eller skal der ved udfyldningen af det i spørgsmål 3 anførte kriterium anlægges en mere formel betragtning, f.eks. om der fortsat består et arbejdsforhold i arbejdsretlig forstand, eller om dette ikke er tilfældet?

6) Skal en grænsearbejder — under hensyn til besvarelsen af de foregående spørgsmål — i tilfælde, hvor han i tilslutning til, at han afskediges fra en fuldtidsansættelse, får beskæftigelse hos samme arbejdsgiver i henhold til en deltidsansættelse, betragtes som en

delvis arbejdsløs grænsearbejder i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i forordningens artikel 71, stk. 1, litra a), nr. i), eller som en helt arbejdsløs grænsearbejder i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i forordningens artikel 71, stk. 1, litra a), nr. ii)?«

IV — Indlæg for Domstolen

12. Med hensyn til fortolkningen af begreberne »delvis arbejdsløse« og »helt arbejdsløse« i forordningens forstand har LISV foreslået, at man lægger den praksis, der følges af den højeste nederlandske retsinstans på dette område, Centrale Raad van Beroep, til grund. I henhold til denne praksis er der tale om en helt arbejdsløs, når der på det tidspunkt, hvor arbejdsløsheden indtræder, ikke længere kan antages at bestå en tilknytning mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren, som indebærer en konkret udsigt til, at beskæftigelsen genoptages. Når der derimod består en sådan tilknytning mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren, er der tale om delvis eller periodisk arbejdsløshed, og det er da den kompetente medlemsstat, som arbejdstageren i tilfælde af delvis arbejdsløshed skal henvende sig til for at ansøge om arbejdsløshedsydelse.

13. Den belgiske regering har oplyst, at der i Belgien, i tilfælde af deltidsbeskæftigelse, ikke består en ret til arbejdsløshedsydelse for timer, hvori der ikke arbejdes. Der findes kun — som et incitament — en begrænset ret til en såkaldt »indkomstgaranti-ydelse«. Der er tale om et fast beløb, som udbetales til helt arbejdsløse, der accepterer en deltidsbeskæftigelse og derfor mister deres arbejdsløshedsydelse. I modsat fald ville disse deltidsbeskæftigede få en lavere indtægt end det beløb, de tidligere modtog i arbejdsløshedsydelse.

14. Da denne garantiydelse betragtes som en ydelse i forbindelse med fuldstændig arbejdsløshed, tilkendes den også personer, der er deltidsbeskæftigede arbejdstagere i Nederlandene, men har bopæl i Belgien og tidligere har modtaget arbejdsløshedsydelse for alle ugens dage i Belgien. Ved delvis arbejdsløshed forstås derimod en midlertidig suspension af arbejdsaftalen, hvad enten denne omfatter fuldtids- eller deltidsbeskæftigelse. I belgisk lovgivning anerkendes bl.a. følgende forhold: suspension på grund af force majeure, tekniske forstyrrelser, dårligt vejr eller arbejdsmangel på grund af økonomiske forhold. Den ydelse, der tilkendes i disse tilfælde, er en kompensation for de timer, hvori der ikke er arbejdet på grund af disse uforudsete forhold, og den er proportional med det antal timer, hvori gennemførelsen af arbejdsaftalen har været suspenderet. Efter den belgiske regerings opfattelse omfatter begreberne »delvis arbejdsløse« og »periodisk arbejdsløse« i forordningens arti-

kel 71, stk. 1, litra a), nr. i), i vidt omfang de samme tilfælde som i belgisk ret.

15. Under henvisning til en række af Domstolens domme har den portugisiske regering anført, at en grænsearbejder, som fra det tidspunkt, hvor en arbejdsaftale om fuldtidsbeskæftigelse med en bestemt arbejdsgiver ophører, påbegynder en deltidsbeskæftigelse hos samme arbejdsgiver, skal betragtes som en delvis arbejdsløs grænsearbejder i forordningens artikel 71, stk. 1, litra a), nr. i)'s forstand.

16. Kommissionen har indledningsvis anført, at personer, der er omfattet af forordningens anvendelsesområde, i henhold til forordningens artikel 13, stk. 1, kun er omfattet af lovgivningen i én medlemsstat, og at forordningen efter Domstolens praksis skal fortolkes således, at man undgår ikke alene en positiv, men også en negativ konflikt mellem medlemsstaternes sociale sikringsordninger.

17. Det andet princip, som skal tages i betragtning, og som opstilles i forordningens artikel 13, stk. 2, litra a), er, at forordningen er baseret på »lex loci laboris«-princippet, dvs. at den pågældende hører under den sociale sikringsordning i den medlemsstat, hvori han arbejder.

18. For så vidt angår forordningens artikel 71, der indeholder en undtagelse fra princippet, har fællesskabslovgiver taget udgangspunkt i, at en grænsearbejder, når han er blevet arbejdsløs og dermed befinder sig i bopælslandet, bedst kan opnå bistand og lettest kan modtage de ydelser, han har ret til, fra den kompetente institution i bopælslandet.

19. Hvis derimod tilknytningen til beskæftigelseslandet ikke fuldstændig er ophørt, specielt fordi den pågældende stadig har beskæftigelse i landet — selv på deltid — har tankegangen bag undtagelsen fra »lex loci laboris«-princippet ikke længere betydning, og selve princippet må da igen gælde.

20. Efter Kommissionens opfattelse er »en grænsearbejder 'delvis arbejdsløs', hvis han har bevaret en beskæftigelse (som ikke er en fuldtidsbeskæftigelse) på beskæftigelseslandets område, således at han fortsat er omfattet af beskæftigelseslandets sociale

sikringsordning i henhold til forordningens artikel 13, stk. 2, litra a) [...] Ved en 'helt arbejdsløs' grænsearbejder forstås derimod en person, der har mistet enhver tilknytning til arbejdsmarkedet og den sociale sikringsordning i beskæftigelseslandet«.

V — Stillingtagen

21. Jeg skal indledningsvis minde om, at der ved forordningen ikke er indført en fælles social sikringsordning, men at forordningen udelukkende har til formål at sikre en samordning af de nationale ordninger [3]. I forordningen opstilles der tilknytningsmomenter, som skal tjene til at undgå, at en vandrende arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende ikke hører under nogen social sikringsordning eller samtidig hører under de sociale sikringsordninger i to medlemsstater.

22. Med spørgsmålet om, hvorvidt en arbejdstager, der befinder sig i R.J. de Laat's situation, hører under den nederlandske sociale sikringsordning som »helt arbejdsløs« eller under den belgiske sociale sikringsordning som »delvis arbejdsløs« — eller om han, som den belgiske regering reelt gør gældende, hører under begge sikringsordninger på samme tid — er det imidlertid netop en problemstilling af denne art, den nationale ret forelægger for Domstolen.

Første og andet spørgsmål

23. Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om begreberne »delvis arbejdsløse« og »helt arbejdsløse« skal fortolkes således, at de får et ensartet, fællesskabsretligt indhold. Alle de medlemsstater, der har afgivet indlæg i sagen, har, på linje med Kommissionen, tilsluttet sig, at dette spørgsmål skal besvares bekræftende.

24. Dette kan jeg — naturligvis — kun være enig i.

25. Det fremgår således af Domstolens faste praksis, at »formålet med forordning nr. 1408/71, der er udstedt med hjemmel i traktatens artikel 51 [...] i det væsentlige [er] at sikre, at de sociale sikringsordninger,

3 — Jf. bl.a. dom af 5.7.1988, sag 21/87, Borowitz, Sml. s. 3715, præmis 23.

der i hver medlemsstat finder anvendelse på arbejdstagere, der flytter inden for Fællesskabet, bringes i anvendelse efter *kriterier, som er ensartede, og som gælder på fællesskabsplan*« [4] [5].

26. Med hensyn til spørgsmålet om, hvilken lovgivning der finder anvendelse på en konkret situation, har Domstolen udtalt, at det fremgår af bestemmelserne i afsnit II i forordning nr. 1408/71, at »spørgsmålet om, hvilken lands lovgivning der skal finde anvendelse, afgøres på grundlag af kriterier, der er udledt af fællesskabsreglerne«. Selv om »det tilkommer hver medlemsstat at fastsætte vilkårene for retten eller forpligtelsen til at tilslutte sig en social sikringsordning eller en bestemt gren af en sådan, skal det understreges, at medlemsstaterne ikke af den grund er beføjet til at afgøre, i hvilket omfang deres egen lovgivning eller en anden medlemsstats lovgivning skal anvendes« [6].

27. Under hensyn til det svar, jeg foreslår på det første spørgsmål, er det ikke nødvendigt at besvare andet spørgsmål.

4 — Min fremhævelse.

5 — Dom af 10.1.1980, sag 69/79, Jordens-Vosters, Sml. s. 75, præmis 11.

6 — Dom af 23.9.1982, sag 276/81, Kuijpers, Sml. s. 3027, præmis 14.

Tredje, fjerde, femte og sjette spørgsmål

28. Med det tredje, fjerde og femte spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, hvilke kriterier der — i henhold til fællesskabsretten — skal lægges til grund for at afgøre, om en arbejdstager er delvis arbejdsløs eller helt arbejdsløs.

29. Med det sjette spørgsmål ønsker den forelæggende ret endvidere oplyst, om en person, der befinder sig i R.J. de Laat's situation, skal betragtes som en delvis arbejdsløs grænsearbejder i forordningens artikel 71, stk. 1, litra a), nr. i)'s forstand eller som en helt arbejdsløs grænsearbejder i forordningens artikel 71, stk. 1, litra a), nr. ii)'s forstand.

30. Der kan imidlertid ikke være tvivl om, at en sådan arbejdstager i henhold til fællesskabsretten ikke kan betragtes som helt arbejdsløs.

31. Allerede ud fra ordenes almindelige betydning er det nærliggende, at en helt

arbejdsløs arbejdstager er en arbejdstager, som — efter at hans arbejdsforhold er ophørt — ikke længere udøver nogen beskæftigelse, samtidig med at han søger nyt arbejde.

32. Det er i øvrigt også denne definition, som Kommissionen — i et forslag der blev fremsat den 12. januar 1996, men som endnu ikke er vedtaget af Rådet [7] — har foreslået indsat i forordningen.

33. Ifølge forslaget forstås ved »udtrykket 'fuldtidsarbejdsløs' det forhold, at en arbejdstagers arbejdskontrakt er blevet bragt til ophør eller er udløbet«.

34. Denne definition omfatter ikke alene arbejdstagere, hvis arbejdsaftale er udløbet, og arbejdstagere, der er blevet afskediget, men også arbejdstagere, der har opsagt [8] deres arbejdsforhold. Dette forekommer mig at være acceptabelt, da forordningen under alle omstændigheder ikke har til formål at fastlægge de rettigheder, en helt arbejdsløs arbejdstager rent faktisk måtte have. Disse rettigheder fastlægges i de nationale lovgivninger. Det kan derfor forekomme, at en arbejdstager, der frivilligt har sagt op, ikke kan opnå en arbejdsløshedsydelse i én medlemsstat, mens det modsatte kan være tilfældet i en anden medlemsstat.

35. Det må således antages, at begrebet »helt arbejdsløse« i forordningens forstand angiver den situation, at en arbejdstagers arbejdsforhold er bragt til ophør eller er udløbet, og at arbejdstageren søger en ny beskæftigelse [9].

36. Da R.J. de Laat i den pågældende periode havde beskæftigelse i Belgien, kan han ikke anses for at have været helt arbejdsløs.

37. Det kan derimod diskuteres, om R.J. de Laat er delvis arbejdsløs, eller om han er en deltidsbeskæftiget arbejdstager. Det er utvivlsomt, at der ved en delvis arbejdsløs arbejdstager i henhold til fællesskabsretten

7 — Forslag til Rådets forordning (EF) om — for så vidt angår arbejdsløse — at ændre forordning nr. 1408/71 og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler til gennemførelse af forordning nr. 1408/71 (EFT 1996 C 68, s. 11).

8 — Det fremgår imidlertid af en af hovedsagens akter, at R.J. de Laat er blevet afskediget af økonomiske grunde. I én dag (som var en søndag) havde han ingen arbejdsaftale.

9 — At arbejdstageren søger beskæftigelse, godtgøres ved, at han er registreret som arbejdssøgende ved den pågældende myndighed.

skal forstås en person, der er part i en arbejdsaftale, men mod sin vilje må udføre et mindre antal arbejdstimer end i henhold til aftalen.

38. Spørgsmålet er, om denne definition også omfatter et forhold som det, der er tale om i den foreliggende sag, hvor nedsættelsen af arbejdstiden — stadig i samme virksomhed — sker i henhold til *en ny arbejdsaftale*.

39. Ved første øjekast kunne man være fristet til at besvare dette spørgsmål bekræftende i alle de tilfælde, hvor arbejdstageren først er blevet afskediget, og den tidligere arbejdsaftale (om heltidsbeskæftigelse) umiddelbart er blevet efterfulgt af en ny kontrakt (om deltidsbeskæftigelse).

40. Dette giver dog anledning til den vanskelighed, at det i så fald objektivt skal afgøres, om der ikke er tale om en arbejdstager, der af fri vilje har valgt en nedsættelse af arbejdstiden. Årsagen hertil er, at den nye arbejdsaftale ofte vil være affattet på samme måde i begge tilfælde.

41. Det kan nemlig ikke fuldstændig udelukkes, at en arbejdstager — til forskel fra R.J. de Laat — rent faktisk ønsker for fremtiden kun at arbejde på nedsat tid, at han med henblik herpå lader sig overflytte til et andet arbejdsområde i virksomheden, men at han dog er fristet til at indsende en ansøgning til myndighederne for at få opvejet sit indtægtstab ved hjælp af ydelser i anledning af delvis arbejdsløshed.

42. Hertil kommer, at hvis man anser en arbejdstager, der har indgået en ny arbejdsaftale om nedsat arbejdstid med sin arbejdsgiver, for delvis arbejdsløs, er det vanskeligt at se, hvordan dette adskiller sig fra en arbejdstager, der indgår en sådan arbejdsaftale med en ny arbejdsgiver. Denne må da rent logisk også betragtes som delvis arbejdsløs.

43. Hvis man anser den, der har indgået en ny arbejdsaftale om beskæftigelse på deltid med en ny arbejdsgiver, for delvis arbejdsløs, på betingelse af at han stadig ønsker beskæftigelse på fuld tid, vil det give anledning til usikkerhed. Dette vil i virkeligheden være ensbetydende med, at man tager arbejdstagerens hensigt i betragtning, hvilket forordningen netop tager sigte på at undgå.

44. Fortolkningen af begrebet delvis arbejdsløse forekommer mig frem for alt

at skulle støttes på forordningens artikel 71, stk. 1, litra a), nr. i), som bestemmer, at:

»grænsearbejdere, der er delvis eller periodisk arbejdsløse i den virksomhed, hvor de er beskæftiget, modtager ydelser efter lovgivningen i den kompetente stat [...]«.

45. Ordene »hvor de er beskæftiget« indebærer en kontinuitet i arbejdsforholdet, dvs. at overgangen fra fuldtidsbeskæftigelse til deltidsbeskæftigelse finder sted inden for samme virksomhed, uden at arbejdsaftalen er blevet bragt til ophør, og uden at der er udarbejdet et tillæg til arbejdsaftalen, hvorefter arbejdets varighed skal nedsættes.

46. Jeg skal gøre opmærksom på, at dette på ingen måde har indvirkning på indholdet af de rettigheder, som en person, der befinder sig i R.J. de Laat's situation, måtte have i den stat, hvis lovgivning i henhold til forordningen finder anvendelse på ham.

47. Hvis den lovgivning, der finder anvendelse — som fastlagt i henhold til fællesskabsrettens kriterier — giver arbejdstagere, der har truffet aftale om et arbejdsforhold med nedsat arbejdstid, ret til nærmere bestemte ydelser, fordi disse ydelser anses for at falde ind under arbejdsløshedsunderstøttelsen, er det klart, at retten til at modtage sådanne ydelser ikke kan nægtes en arbejdstager med den begrundelse, at han er bosat i en anden medlemsstat.

48. Dette ville i øvrigt også være en direkte tilsidesættelse af princippet om forbud mod forskelsbehandling i EF-traktatens artikel 48 (efter ændring nu artikel 39 EF).

49. Når alt kommer til alt, vil jeg således mene, at en delvis arbejdsløs arbejdstager i forordningens artikel 71, stk. 1, litra a), nr. i)'s forstand skal forstås som en arbejdstager, der er part i en arbejdsaftale, men mod sin vilje [10] pålægges at udføre et mindre antal arbejdstimer end fastsat i arbejdsaftalen.

50. Den forelæggende ret har imidlertid ikke anmodet om en fortolkning af begre-

10 — Som objektivt godtgjort gennem den bestående og ikke ændrede arbejdsaftale.

bet delvis arbejdsløshed set i forhold til deltidsbeskæftigelse. Om en arbejdstager hører under den ene eller den anden kategori, gør i øvrigt ingen forskel med hensyn til, hvilken lovgivning der finder anvendelse i henhold til forordningen. Såvel i artikel 71, stk. 1, litra a), nr. i), om delvis arbejdsløse grænsearbejdere, som i artikel 13, stk. 2, litra a), om arbejdstagere der udøver lønnet beskæftigelse, selv på deltid, benyttes samme kriterium, nemlig det sted, hvor arbejdet udføres.

51. Det, som den forelæggende ret ønsker oplyst, er reelt, om en arbejdstager, der befinder sig i R.J. de Laat's situation, kan betragtes som helt arbejdsløs i forordningens forstand, hvilket vil medføre, at det i henhold til artikel 71, stk. 1, litra a), nr. ii), vil være lovgivningen i den medlemsstat, hvor han har bopæl, der finder anvendelse på ham.

52. Det er imidlertid ubestridt, at R.J. de Laat i den pågældende periode har haft en lønnet beskæftigelse, og at han på grund af denne beskæftigelse — i henhold til artikel 13, stk. 2, litra a) — har været omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, hvor beskæftigelsen blev udøvet, i det konkrete tilfælde i Kongeriget Belgien.

53. Hertil kommer også, at det følger af Domstolens praksis, at »artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at en person, der er omfattet af forordningens anvendelsesområde, og som udøver lønnet deltidsbeskæftigelse på en medlemsstats område, er omfattet af denne stats lovgivning såvel på de dage, hvor vedkommende udøver sin beskæftigelse, som på de dage, hvor vedkommende ikke udøver den« [11].

54. På denne baggrund vil jeg foreslå, at Domstolen besvarer tredje, fjerde, femte og sjette spørgsmål således:

»En grænsearbejder, der har lønnet beskæftigelse, kan ikke betragtes som helt arbejdsløs i forordning nr. 1408/71's forstand. Han er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, hvori han er beskæftiget, selv om han er bosat på en anden medlemsstats område.«

11 — Dom af 3.5.1990, sag C-2/89, Kits van Heijningen, Sml. I, s. 1755, præmis 15.

VI — Forslag til afgørelse

55. Sammenfattende foreslår jeg, at de spørgsmål, der er forelagt af Arrondissementsrechtbank te Roermond, besvares således:

»1) Begreberne 'helt arbejdsløse' og 'delvis arbejdsløse' i artikel 71, stk. 1, litra a), i Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, skal fortolkes således, at de får et fællesskabsretligt indhold.

2) En grænsearbejder, der har lønnet beskæftigelse, kan ikke betragtes som helt arbejdsløs i forordning nr. 1408/71's forstand. Han er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, hvori han er beskæftiget, selv om han er bosat på en anden medlemsstats område.«